

- Στερεότυπα
- Κοινοτοπίες
- Διακρίσεις
- Προκαταλήψεις
- Επιχειρήματα

Τα στερεότυπα

Τα στερεότυπα

...είναι προτάσεις με τις οποίες χαρακτηρίζουμε άτομα ή ομάδες και βασίζονται σε γενικεύσεις και απλουστεύσεις που άλλοτε μας βοηθούν να κατανοήσουμε τον κόσμο και άλλοτε μας δημιουργούν θανθασμένες εντυπώσεις, αντιλήψεις και απόψεις...

Οι κοινοτοπίες

Οι κοινοτοπίες

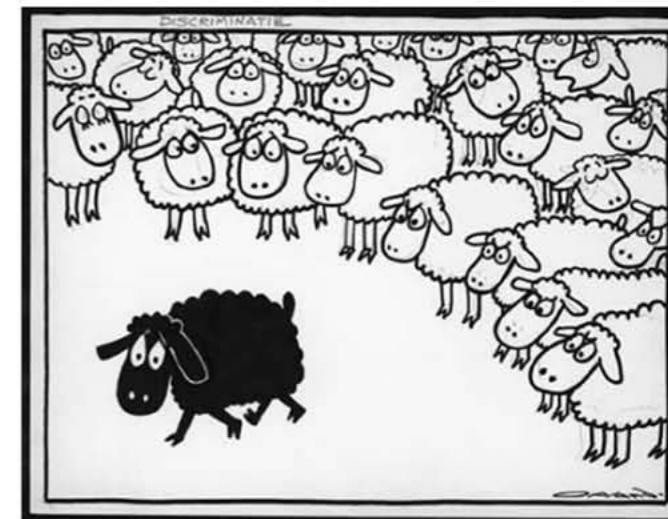

...είναι προτάσεις χωρίς καμία πρωτοτυπία που επαναλαμβάνουμε τόσο συχνά ώστε δεν σκεφτόμαστε πια το νόημά τους. Οι κοινοτοπίες, πολλές φορές, θεωρούνται κοινές αλήθειες, μόνο και μόνο επειδή επαναλαμβάνονται συχνά, χωρίς να κρίνουμε το περιεχόμενό τους...

Οι διακρίσεις

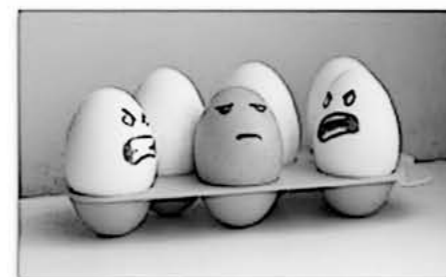
Οι διακρίσεις

...είναι αξιολογικές ομαδοποιήσεις που κάνουμε, διαφοροποιήσεις σε ανώτερους και κατώτερους, καλύτερους και χειρότερους. Όταν κάνουμε διακρίσεις, αντιμετωπίζουμε κάποια άτομα ή κάποιες ομάδες με ευνοϊκό ή δυσμενή τρόπο...

Οι προκαταλήψεις

Οι προκαταλήψεις

...είναι οι απόψεις, οι πεποιθήσεις, οι αντιλήψεις και οι εντυπώσεις που διαμορφώνουμε όταν στηρίζομαστε σε στερεότυπα, κοινοτοπίες και διακρίσεις χωρίς να σκεφτόμαστε το αυθαίρετο περιεχόμενό τους. Οι προκαταλήψεις είναι η βάση πάνω στην οποία στηρίζονται οι αρνητικές στάσεις, τα αρνητικά συναισθήματα, οι αρνητικές πράξεις απέναντι στους άλλους ανθρώπους και μπορούν να καταπολεμηθούν με τη γνώση, την κριτική σκέψη και τα επιχειρήματα...

Τα επιχειρήματα

Με τι επιχειρήματα θα απαντούσες σε προτάσεις όπως:

Η θέση της γυναίκας
είναι στην κουζίνα

?

?

Ο ελληνικός
πολιτισμός είναι ανώτερος

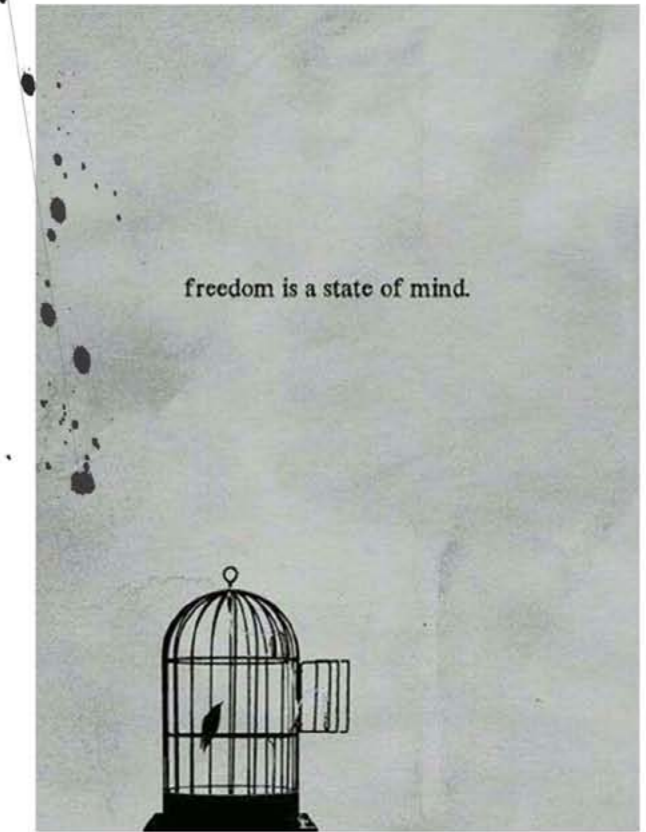
Οι μαύροι έχουν φοβερή
αίσθηση του ρυθμού και αυτό
τους κάνει καλούς χορευτές

Όλοι οι εβραίοι είναι πλούσιοι
και ελέγχουν τους πολιτικούς

...η συγκρότηση επιχειρήματος δεν έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με τα στερεότυπα ή τις προκαταλήψεις. Για τη συγκρότηση επιχειρήματος, πρέπει να γνωρίζω κάποια γεγονότα ή να έχω κάποια δεδομένα, να χρησιμοποιώ λογικές προτάσεις και αποδείξεις για να εκφράσω μία άποψη ή να αποκαλύψω κάτι ως αληθές ή ψευδές. Για τη συγκρότηση επιχειρήματος, πρέπει να χρησιμοποιήσω την κριτική μου σκέψη, να συνδυάσω τις πληροφορίες που έχω και να καταλήξω σε ένα συμπέρασμα που μπορεί να στηριχτεί με τη λογική. . .

Σκοπός μας δεν είναι να καταπολεμήσουμε ή να απαλείψουμε τη χρήση στερεοτύπων και κοινοτοπιών στην καθημερινή μας ζωή -πράγμα αδύνατον!-, αλλά να κατανοήσουμε πώς λειτουργούν, ώστε μέσα από αυτή τη συνειδητοποίηση να καταφέρουμε να ανασυνθέσουμε το περιεχόμενό τους, να ανασυντάξουμε τις απόψεις και τις γνώμες, να επαναπροσδιορίσουμε το πλαίσιο της σκέψης και να αναρωτηθούμε για ό,τι θεωρούμε πάγιο και δεδομένο.

Η κριτική σκέψη

...είναι ο τρόπος με τον οποίο συνυπολογίζουμε όλα τα δεδομένα και τις πληροφορίες, τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τις απόψεις μας, ο τρόπος που θέτουμε ερωτήματα και ο τρόπος με τον οποίο τα απαντάμε. Η κριτική σκέψη μας βοηθά να ελέγχουμε τις σκέψεις και τα επιχειρήματά μας, μας μαθαίνει να αμφισβητούμε. Είναι η σύνθεση όλων αυτών με τη βοήθεια της λογικής που δεν οδηγεί σε εύκολα συμπεράσματα, σε στερεότυπα και προκαταλήψεις, αλλά σε στοχασμό, στη διαμόρφωση επιχειρημάτων και απόψεων, πάντα ανοιχτών στον διάλογο και την κριτική των άλλων... .

Πώς κατασκευάζονται τα στερεότυπα

Πρώτα διακρίνουμε μια κατηγορία ανθρώπων
Μετά της αποδίδουμε ένα γενικό χαρακτηριστικό
Κι έτσι φτιάχνουμε ένα στερεότυπο

Κατηγορία + Χαρακτηρισμός = Στερεότυπο

Οι Αγγλοι είναι πάντοτε ακριβείς *
Οι Γάλλοι είναι ρομαντικοί *
Οι μετανάστες είναι κλέφτες *
Οι πολιτικοί είναι ψεύτες *

Και για να γίνει πιο σύνθετο:

Όλοι ξέρουν πως οι ξανθιές είναι χαζές *
Δεν υπάρχει αμφιβολία, οι άντρες δεν κλαίνε ποτέ *
Σε τελική ανάλυση, το χρώμα του δέρματος δεν έχει σημασία *

Πώς κατασκευάζονται οι προκαταλήψεις

Πρώτα χιτίζουμε ένα στερεότυπο, πιστεύουμε μία κοινοτοπία, κάνουμε μία διάκριση
 Μετά πιστεύουμε ότι το στερεότυπό μας ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα
 Τέλος, το έχουμε τόσες φορές επαναλάβει, που όταν κάτι αντίστοιχο βρεθεί στον δρόμο μας, τότε, συνειδητά ή ασυνείδητα, αντιδράμε.

Στερεότυπο + Άκριτη αποδοχή + Δράση/Αντίδραση = Προκατάληψη

Όλοι οι μετανάστες είναι κλέφτες
 Μπορεί να τους καταλαβαίνουμε επειδή βρίσκονται σε ανάγκη ή μπορεί να τους μισούμε επειδή αυτή είναι η φύση τους, πάντως είναι κλέφτες.
 Ένας μετανάστης μπαίνει στο μετρό, στο ίδιο βαγόνι με εμένα και στέκεται δίπλα μου. Τότε, σφίγγω την τσάντα μου κοντά μου, ελέγχω την τσέπη μου για το κινητό μου και διακριτικά ή όχι απομακρύνομαι από την πηγή του κινδύνου ή και της δυστυχίας. . .

Σκέψου ένα στερεότυπο ή μία κοινοτοπία που νομίζεις ότι σε αφορά

Όλοι οι άνθρωποι έχουμε προκαταλήψεις. Κάποιες από αυτές τις γνωρίζουμε και κάποιες όχι. Γι' αυτό, πρέπει κάθε φορά να ελέγχουμε τις σκέψεις και τις πράξεις μας και να αναρωτιόμαστε: «μήπως είμαι προκατειλημμένος-η;»

Προσπάθησε να σκεφτείς μία από τις προκαταλήψεις σου και σκέψου πώς και γιατί την έχεις δημιουργήσει

